

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

יום טוב סוכות
שנת תשפ"ו

גליון
קכ"ד

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

• שאלות ותשובות

לשלש השבועות הבאים, פרשת לך לך, וירא וחי שרה. מהי הסבה שהתישבתי לכתב? כי באותו יום כתב לי אברך מכתב: "ישר כח ראש הישיבה על השעורים ועל המכתבים של עצתו אמונה", והוא מסיים את המכתב: "ואנו מתפללים שיהיה לראש הישיבה כח וזמן להמשיך לכתב את הפרוש 'חזית איש' על הזהר הקדוש כי אנחנו מאוד מתגעגעים לזה" - וזה נתן לי חזק מחדש וכח להמשיך לכתב.

וחשבתי שזה למוד חזק למלמדים; אם יש בפתה ילד שלא עושה את מה שהוא צריך, אפשר לנסות לדבר אליו עם מלים יפות, ולהגיד לו: "תראה, פעם למדת והתפללת כל כך יפה, אני מאוד מתגעגע לזמנים האלו..." ותראו שזה יועיל, הילד יקבל מזה חזק וכח להמשיך ללמוד ולהתפלל.

...

כאן נתן ראש הישיבה שליט"א את ההודמנות לנוכחים לשאל שאלות בעניני חנוך.

מלמד שאל: "מה אני יכול לעשות שחצי כיתה חולמת כשאני מוסר שיעור גמרא?"

וראש הישיבה שליט"א ענה: העצה לזה היא לעשות את הלמוד מענין יותר. כשאני מוסר שיעור, אני שואל מדי פעם בפעם: "איך אומרים את המלה הזאת באנגלית?" אחר כך אני מתבטא בבטוי מסוג אחר וכו'.

הם בכלל לא דומים, אחד באמת צוחק כדי ללגלג, והאחר צוחק לעצמו מרב שמחה.

וזהו למוד אדיר למלמדים; הרבה פעמים כשמלמד גוער בילד, הילד נותן חיוך, והמלמד צריך לדעת ולזכור שלא כל חיוך פונתו שהילד מחפש איך ללגלג מהמלמד; יכול להיות שהילד צוחק כי הוא פשוט אינו יודע איך להגיב לגערה של המלמד, אבל באמת הוא מקבל את התוכחה והוא הולך להשתפר.

כשהייתי מלמד הייתי המלמד של לפני הצהרים, אחר הצהרים היה מלמד אחר, יהודי מבגר, שהיה כבר מלמד ארבעים שנה. והיה ילד בפתה שלי שבכל פעם שהוכיחו אותו הוא חיוך, המלמד של אחרי הצהרים לא יכל לבלע את זה, הוא התחיל להלחם עם הילד, אבל אני ראיתי את הנשמה שלו, את הלב שלו, קבלתי את החיוך שלו בתור 'לשון שמחה'... הבנתי שהילד אינו מתפנן לרעה, הוא צוחק כי פשוט לא נאה לו שיוכיחו אותו ברבים, אבל הוא בכלל לא מתפנן ללגלג על המלמד.

'מלים יפות' נותנות לאדם חזק וכח

אני רוצה לספר לכם דבר יפה שהיה לי בשבוע שעבר. מאז שנה שעברה פרשת בשלח לא המשכתי לכתב את הפרוש 'חזית איש' על הזהר הקדוש, בשבוע שעבר בערב שבת התישבתי שוב והמשכתי לכתב את הפרוש

לכבוד חג הסוכות אנו מביאים שיחה יפה של חזק ושאלות ותשובות עם ראש הישיבה שליט"א, שהתקיימה בויליאמסבורג יע"א ביום חמישי פרשת לך לך ה'תשפ"ד.

לא כל חיוך חייב להיות צחוק על המלמד

מלמדים יקרים, מצאתי רש"י יפה בפרשת השבוע [פרשת לך לך] שהוא למוד למלמדים, שידעו שלא תמיד כשילד צוחק לעצמו - חייב להיות שזה צחוק של 'חצפה'.

כשאברהם אבינו שמע את מה שהקדוש ברוך הוא הבטיח לו שהוא יזכה לבן עם שרה, בזמן שהוא כבר בן מאה שנה ושרה בת תשעים, כתוב בפסוק (בראשית יז, יז): "ויפל אברהם על פניו", כדי להודות להקדוש ברוך הוא על הבשורה הטובה, "ויצחק", אומר רש"י (דבור המתחיל ויפל אברהם): המלה 'ויצחק' היא 'לשון שמחה', כמו שמפרש התרגום "וחדי" - והוא שמח, אבל מה שכתוב אצל שרה (בראשית יח, יב): "ותצחק שרה", מפרש התרגום "והיכת" - שהיא צחקה על זה בבטול, "שאברהם האמין ושמח, ושרה לא האמינה ולגלגה", אבל שרה לא האמינה רק לגלגה: איך אפשר להוליד בן לעת זקנה, ולכן היה להקדוש ברוך הוא טענה על שרה למה היא צחקה, ולא על אברהם.

רואים מכאן ששני אנשים יכולים לצחק, מבחוץ יכול להראות ששניהם צוחקים בלגלוג, ובכל זאת

איך מלמדים ילדים לקום כשהמלמד נכנס?

מלמד שאל: "אני שומע ב'שעורי חנוך' שהראש ישיבה אומר שילדים צריכים לקום כשהמלמד נכנס לכתה, איך מלמדים את זה?"

וראש הישיבה שליט"א ענה: חשוב מאד ללמד את הילדים שיקומו בפני המלמד שלהם. זה לא אומר שכשהמלמד יוצא לרגע וחוזר מיד, צריכים לקום; אלא כשמתחילים סדר חדש, כלומר בבקר, אחרי ההפסקה ואחרי ארוחת הצהרים, שהילדים יעמדו כשהמלמד נכנס.

כשמדברים אל ילדים לקום בפני המלמד, שידברו גם שצריכים לקום בפני אבא ואמא ובפני יהודי מבגור, שהילדים יראו שהמלמד לא מתכנן לכבוד עצמו, אלא הוא מלמד הלכות שכתובות בשלחן ערוך.

והמלמד שאל: "איך אפשר לגרם שילדים יקומו בבית בפני ההורים, בעוד שאחיהם הגדולים לא עושים את זה, הילדים הרי יתבישו לקום לבד?"

וראש הישיבה שליט"א ענה: ילדים עד גיל שלוש עשרה לא חושבים מחשבות כמו: 'מה יגיד פלוני אם אקום, זה הרי כל כך משנה', כי הם עדין לא חטאו, הם עדין מאוד תמימים.

מה אני יכול לעשות שהילדים נשארים תקועים בדברים הצדדיים?

מלמד שאל: "הרבה פעמים לפני הלמוד או באמצע הלמוד, אני אומר דבר מעניין לילדים, ואחר כך קשה לי למשוך בחזרה את הילדים ללמוד, כי הם נשארים תקועים עם הדבר המעניין שספרתי להם, מה אני יכול לעשות?"

וראש הישיבה שליט"א ענה: ככה הם ילדים, וככה זה הולך; רק צריכים לדאג שהדברים המעניינים יהיו עם תכו, שיהיה לזה קשר עם הקדוש ברוך הוא.

האם מתר להרביץ לילדים?

מלמד שאל: "מה הפלל, מתי מתר להרביץ לילד, ומתי לא?"

יכולה לסבל את זה, מה אני יכול לעשות?"

וראש הישיבה שליט"א ענה: זה בא מ'קנאה'; וכך הם כל הילדים הקטנים, כשהאמא יולדת תינוק חדש, אז הילד שהיה עד עכשו הכי קטן - מקנא, שהאמא לא מתמסרת אליו כמו עד היום.

העצה איך אפשר לגרם שהילד לא יציק היא, שנותנים גם לו תשומת לב. במקום להגיד לו: "צא החוצה!" "לך מכאן!" ולתת לו הרגשה רעה, נותנים לו תשומת לב, מכניסים אותו באותה עריסה של התינוק החדש, נותנים לו את המוצץ של התינוק, שירגיש שהוא גם תינוק...

היום בבקר עשיתי את זה עם הבן שלי, ראיתי איך שהוא מטפס לתוך העריסה של התינוק הקטן שלי שהוא בן שלוש שבועות, ושאלתי אותו: "אתה רוצה לישן כמו תינוק?" והכנסתי לתוך העריסה עוד כרית, הנחתי אותו על הכרית, ואמרתי בקול: "אמא, יש לנו כאן שני תינוקות", ואורו פניו של הילד, כי עכשו מסתכלים גם עליו.

איך אפשר למצא נקודות טובות בכל ילד וילד?

מלמד שאל: "ראש הישיבה אומר ב'שעורי חנוך' שצריכים לשבח את כל הילדים בכתה, ויש לי כיתה גדולה של שלוששים ילדים, קשה לי למצא 'שלושים' נקודות טובות, כדי לשבח כל ילד עם נקדה טובה אחרת, מה אני יכול לעשות?"

וראש הישיבה שליט"א ענה: לא חייבים לשבח כל ילד עם נקדה טובה שאין לילד אחר; 'עשרה ילדים' יכולים להיות טובים עם אותה נקדה טובה, לדגמה, אם חצי כיתה משתתפת בלמוד, - אתה יכול לשבח אותם שהם 'לומדים בהתמדה', ואת שאר הילדים שחולמים בשעור, אבל הם טובים בתפלה - אתה יכול לשבח אותם שהם 'מתפללים מאוד יפה'.

אני לא רוצה לגלות לכם את כל הטריקים שלי, כי יכול להיות שאחר כך זה כבר לא יעבד...

אבל מה שבטוח שלא יכולים בכל משך השעור להעיר לילדים שלא משתתפים בשעור: "נו", "נו", "נו", כי אם אומרים כל הזמן "נו", "נו", "נו" - זה כבר לא מועיל כלום.

מה יכולים לעשות עם ילד שתמיד מסתבך עם אחרים?

אותו דבר זה כשרוצים ללמד ילד שלא לפגוע, גם אי אפשר להגיד לו כל הזמן: "נו", "נו", "נו", כי הרי זה הטבע שלו! אם כל היום מוכיחים ילד, יכולים לשבר אותו חס ושלום ולעשות אותו למשגע השם ישמרנו.

היה לי אחד מהילדים שלי כשהוא היה צעיר בכל כמה דקות הוא היה מסתבך עם ילד אחר, אז בשלוש הפעמים הראשונות כשבאו להגיד לי שהילד הרביץ, הייתי עוד מוכיח אותו, אבל אחר כך הייתי כבר צריך להתחמק בחכמה, הייתי אומר לילד שבא להגיד לי: "תקרא לו לכאן!" וכשהוא בא - לא הוכחתי אותו, אמרתי לו לעשות איזו שליחות, כמו להביא לי את הנעלים שלי, ואם הייתי עם הנעלים, אמרתי לו שביא לי את הקרוקס שלי...

אבל צריכים לזכר לבקש מהשם יתברך שידע מה לעשות, כי אי אפשר לחקות את השני; כי אם אתה תחקק אותי, ותתחיל להגיד לילד שלך: "תביא לי את הנעלים שלי", ו: "תביא לי את הקרוקס שלי" - זה לא יעבד...

הדרך הנכונה להתנהג עם ילד כזה, היא להעסיק אותו שלא יהיה לו זמן פנוי לריב עם אחרים, וכך לא נהיה עסוקים כל היום בלהוכיח אותו.

מה אפשר לעשות עם ילד שמציץ לתינוק שנוולד?

אברהם שאל: "הילד שלי בן השנתיים מציץ כל הזמן לתינוק, ואשתי לא

וראש הישיבה שליט"א ענה:
אסור להרביץ לילדים!

ישנם פעמים שכן מתר לתת סטירה, אבל אני לא אוהב לדבר מזה בשעורים, ומוהרא"ש גם לא דבר מזה בשעורים, כי אם אומרים ש'אפשר לתת סטירה' אז כלם יתחילו להחטיף סטירות יומם ולילה... ועם כל זאת אני פן רוצה להגיד את זה, אבל צריכים לדעת שזה בכלל לא דבר פשוט, ואפשר לעשות את זה רק באפון היחיד שאמר.

הפעם היחידה שאפשר לתת סטירה היא, כשילד הוא 'מחצף', וגם אז סטירה 'אחת' על היד, ולא המלמד יתן אותה רק 'המנהל'!

ולמה שהמלמד לא יתן את הסטירה? כי המלמד שקוע עכשו בספור שקרה, ואם הוא יתחיל להרביץ הוא יכול להגיע להרביץ מתוך כעס, לעמת זה המנהל הוא מחוץ לספור, לו קל יותר להזהר שלא להרביץ מתוך כעס.

אני זוכר שהמלמדים שלי היו נותנים שלושים ארבעים סטירות לילדים; אוי איך שזה פאב! לא יכלתי לסבל את זה! וזה בגלל שהמלמד ראה אחרי נתינת הסטירה שהילד צוחק, במקום לקלט שהילד צוחק ממבוכה ובאמת בתוכו הוא כבר מאוד שבור, המלמד הוסיף עוד עשרות סטירות, עד שהילד כבר פרץ בבכי... דבר כזה אסור שיקרה! הייתי מלמד חמש שנים, ולא נתתי סטירה לילד (חוץ מפעם אחת, בגלל ספור מסים).

איך נותנים סטירה?

מלמד שאל: "יש שתי דרכים איך המנהל יכול לתת את הסטירה, הוא יכול לתת סטירה חזקה שתהדהד בכל הכתה, והוא יכול לתת סטירה חלשה אבל היא עושה לפני זה 'הנני מוכן ומזמן' בדרמה, שהילדים יבהלו; מהי הדרך הנכונה?"

וראש הישיבה שליט"א ענה: אף אחת משני הדרכים לא; הנכון הוא,

שהמנהל יגיד לילד: "תשמע, לא התנהגת בדרך ארץ, אני צריך לתת לך סטירה", ונותנים לו סטירה על היד.

מנהל לא יכול לתת מדי הרבה סטירות בגלל חסר דרך ארץ

היות והמנהל עבר לגור בקריה, חזרתי להיות 'המנהל' בתלמוד תורה ב'ליאמסבורג', כמו בשנים הראשונות לפתיחת התלמוד תורה. מאז תחלת השנה הייתי כבר צריך לתת שלוש פעמים סטירה לילדים שלא התנהגו בדרך ארץ, אבל אמרתי למלמד: "אני יכול לבוא לתת סטירה רק פעם בפעם, אבל אם בכל יום הולך להיות מחצף, האמצעי הזה כבר לא יפעל; אני לא יוכל יותר לתת סטירה".

למלמד צריכה להיות מנהיגות בפתה, אבל צריך שיהיה לו שכל שלא לחפש עוד ועוד דברים על מה לעמד ולדרש מהילדים.

כשמלמד אומר לילדים לשים אצבע בספר והילד לא שם אצבע, הוא עדין עוד לא נהיה 'מחצף'. ואפילו אם מלמד אומר משהו וילד מתחיל לצחק, גם לא חייב להיות שהוא 'מחצף'. צריכים לקרוא לילד החוצה ולברר אם יש סבה למה הילד מפריע, אוילי הילד לא אכל מספיק או שבבילה הוא לא ישן מספיק.

לא לריב עם מנהל

מלמד שאל: "אני מלמד במוסד אחר והמנהל מוציא מהפתה שלי בין חמשה לעשרה ילדים כדי שילמדו עם מורה פרטי, וזה מאוד מפריע לי, בקשתי מהמנהל והבטחתי לו שאני אתאמץ ואדאג שהילדים האלו ידעו את חמור הלמודים בסוף השבוע מבלי שיצטרכו ללמד באפון פרטי, וכך אני באמת עושה, אבל אני מרגיש שזה לוקח לי את הישוב הדעת שלי בשעת מסירת השעורים, כי אני חושב כל הזמן האם הילדים האלו באמת ידעו במבחן, מה אני צריך לעשות?"

וראש הישיבה שליט"א ענה: אתה מזכיר לי כשאני הייתי מלמד איך שהייתי רועד מפחד כשהמנהל היה

נכנס לכתה לבחן, הרגשתי ש'אני נבחן כאן, הייתי יושב בבחינה מאוד מפחד, אפילו לא ידעתי למה הילדים מפחדים... בכל פעם כשילד לא ידע, חשבתי לעצמי: מה קורה 'אתי', למה 'אני' לא יכלתי לגרם שהילד ידע? בכלל לא הסתכלתי שהילד אשם במשהו בזה שהוא לא ידע.

עכשו לגבי השאלה, אם המנהל רוצה להוציא ילדים שילמדו פרטי; אל תריב אתו, לא צריך להיות אכפת לך מה שהוא עושה.

עם המהלך של רבנו אפסר להצליח עם ילדים

אני שומע מהבחורים, הם פוגשים ממחים גדולים שנותנים עצות והדרכות לאנשים, והם מאזינים ל'שעורי חנוך' שאני מוסר, והם אומרים: "אלו הם חדושים נפלאים, חייב להיות שראש הישיבה למד באיזה מקום את הדרך שלו בחנוך", ברוך השם שלא הלכתי לאף מקום ללמד איך לחנך ילדים, מה פן? אני לומד את הספרים של רבנו ז"ל ואני רואה מה רבנו מלמד אותנו, שצריכים לאהב את הילדים, ואם לא אוהבים ילד צריכים ללכת להתבודד (עין לקוטי מוהר"ן חלק א', סימן רפב). כשלומד עם הילדים על הדרך הזאת - יכולים בעזרת השם להצליח מאד עם הילדים.

אסור לשכח מ'תפלה'

אחרי כל העצות אסור לשכח שצריכים לבקש הרבה מהקדוש ברוך הוא שגדע מה לעשות, כי אפשר להיות 'חכם מחכם' ובלי 'תפלה' אי אפשר להסתדר.

להאזין לשעורי חנוך

מסרתי כבר הרבה שעורים למלמדים, פדאי שפל המלמדים והמחנכים של מוסדותינו יאזינו לשעורים. אם הייתי היום מלמד, הייתי מחיה את נפשי לשמע את השעורים; השעורים מלאים בחזק ועצות איך לחנך ילדים.

יעזר הקדוש ברוך הוא, שתהיה לכם הצלחה וסיעתא דשמיא, אמן.

• סעודת שבת יפה

תסתכל בספר המדות ותראה את מה שרבונו אומר, שרפות באות בגלל שמדברים על צדיקים (אות צדיק חלק א', סימן קסה), גם משנאת חנם אם שונאים אחד את השני (אות אהבה חלק א', סימן ב'); תסתכל בספר המדות ותמצא עוד הרבה דברים לגבי שרפות.

בשמדברים על החדשות על העננים השחרים של העשן שבאים מקנדה, אפשר גם להגיד את מה שרבונו אומר (לקוטי מוהר"ן חלק ב', סימן סו) שיש 'עננין דמכסין על עינא', שהקדוש ברוך הוא נמצא בכל מקום, רק שישנם כמו עננים שמסתירים את העינים, שלא ירגישו את הקדוש ברוך הוא.

על כל החדשות שמתרחשות בעולם אפשר למצא בספר המדות למה זה בא. לדגמה, אם נחש הכיש, עין בספר המדות אות מריבה (חלק א', סימן צד), ובאות צדיק (חלק א', סימן מא); בשכלב נשך, תסתכל בספר המדות אות אכילה (חלק ב', סימן ט), באות לשון הרע (חלק א', סימן יז), ובאות ענש (סימן 1).

עצם הדבר שמשוחחים עם הילדים, זה גם דבר יפה מאוד, אפילו שנשארים בחדשות, כי כך בפעם אחרת הם ירצו להקשיב לך.

הילדים צריכים להיות רעננים בסעודת השבת

גם אתמול בבקר בשמסרתי את השעור בדף בבלי, וגם אחרי הצהרים בשמסרתי את השעור בדף ירושלמי, דברנו כמה חשוב להשביב את הילדים לישן ביום ששי אחרי הצהרים, כדי שיהיו רעננים בסעודת השבת.

ישנם הרבה אנשים שאינם משביבים את הילדים לישן ביום ששי אחרי הצהרים, כי הם רוצים להשביב לישן את הילדים לפני הסעודה, ותהיה להם סעודה רגועה מבלי הילדים שקופצים מסביבם, הופכים ומפריעים לרגע שלהם; אז בשביל מה אתה צריך ילדים? למה אתה צריך בית? למה אתה צריך את הסלון, למה אתה צריך את הסעודה? – אם לא בשביל הילדים! למה להשביב את הילדים שלך לישן בסעודה ולעשות סעודה מהירה עם אשתך וללכת לישן? מה קורה איתך? זה הרי שבת! זאת הרי סעודת שבת! תעשה סעודה יפה עם הילדים שלך!

בא נשאל אותך: לפני שהולכים לחתנה אתה משביב את הילדים לישן? – כן! [כך עושים האנשים שמסכנים עושים את החתנות עד ארבע לפנות בקר. אצלנו לא צריכים את זה, כי אנחנו הרי עושים את החתנות בישיבה ואנחנו מסיימים את החתנה בשעה אחת עשרה, ויוצא שהולכים לישן עוד יותר מקדם מלילה רגיל, כי מיד בשמימים את החתנה הולכים הביתה לישן; אפשר אפילו להיות ערים לילה לפני החתנה כי לוקחים בחשבון שמחר מיד אחרי החתנה הרי הולכים לישן מקדם...] אבל הם הרי יהיו ערים

לכבוד חג הסוכות אנו מגישים בזאת שיחה יפה המלאה עם הרבה חזק וועצות טובות איך לנהל סעודת שבת לתפארת, שנמסר על ידי ראש הישיבה שליט"א בערב שבת קדש פרשת פנחס התשפ"ג, אחרי מסירת השעור בדף הגמרא (גטין דף נג).

להכין מה לספר בשלחן שבת

היות ואתמול במוצאי שבעה עשר בתמוז לא התקיים 'שעור ליל ששי' לאברכים כמו בכל שבוע, לכן אדבר עכשו קצת חזק בנושא השבת.

סעודות שבת הן לא דבר פשוט, סעודות שבת הן היסוד של הבית היהודי!

סעודות שבת לא עושים רק כדי לצאת ידי חובה, מתכננים מראש בדיוק איך זה יהיה. אי אפשר לבוא הביתה אחרי התפלה ולהתישב בראש השלחן לסעודה כאלו עושים טובה למישהו, ולהרדם בדגים... אם יש לך בית עם ילדים אתה צריך לשבת בסעודה ולשיר זמירות, וקצת לדבר עם הילדים.

כבר ביום שני תכין לעצמך ספור שאתה הולך לספר בסעודת שבת. ישנם אברכים שחושבים לעצמם: 'מה אני אעשה שאני לא נזכר בספורים כדי לספר אותם בסעודה?' אף אחד לא נזכר בספורים באמצע הסעודה, ישנם דרשנים שמתחילים את הדרשות שלהם: "האמת היא שלא התכוננתי לדבר, אבל היות וכבדו אותי לדבר, ואין מסרבין לגדול, אז אדבר מה שעכשו עלי לי במחשבותי", - מתי חשבת על זה, ממש עכשו באמצע לעסת האכל?... זה לא יכול להיות; אף אחד לא נזכר בשום דבר באמצע הסעודה, צריכים להכין לפני הסעודה את מה שהולכים לספר בסעודה!

באמצע השבוע כבר צריכים לחשוב: 'את מה אני הולך לספר בסעודה של ליל שבת, ומה אני הולך לספר בסעודה של שבת בבקר', מכינים את מה שרוצים לספר ומשננים את זה לעצמנו. מה אתם חושבים, בשאני מספר ספורים בסעודות, אני נזכר בספורים באמצע אכילת הדג? לפני שבת כבר הכנתי וחסבתי איזה ספור אני הולך לספר בליל שבת ואיזה ספור אני הולך לספר בשבת בבקר.

תשחיל את הקדוש ברוך הוא בחדשות

אם יש חדשות מענינות בעולם, אפשר לקחת את החדשות האלו ולהשחיל בהם את הקדוש ברוך הוא.

כאן בקריה אני לא מעדכן עם החדשות, כאן אני מנתק מכל העולם, ספרו לי איזה חדשות ואני אראה לכם איך אפשר לשלב בהם את הקדוש ברוך הוא.

אברך נענה ואמר: החדשות על השרפה שפרצה בקנדה והעשן התפשט רחוק מאוד. אמר ראש הישיבה שליט"א:

אמירת המוציא; אוכלים בזית מהחלה ומיד שרים 'אזמר בשבחין'. אבל מוהרא"ש היה אדם פרקטי, מוהרא"ש אמר, תאכל גם את הדגים והסלטים, אחר כך בשפבר שבעים קצת שישירו את הזמירות.

אבל צריכים לזכר להיות מאוד חזקים ולזכר בשמסימים לאכל את הדגים לשיר זמירות, כי אפשר להשאר עם החלה והסלטים לשעתים ולשפכר לגמרי לשיר זמירות...

אני נוהג, בשמסימים לאכל את הדגים, מוציאם את הצלחות ונוטלים ידים, ומיד בשמתישבים בחזרה מתחילים לשיר זמירות.

לא צריכים לעשות סעודות ארבות, סעודה יפה לא צריכה לארוך שלוש שעות, סעודה עם ילדים לוקחת בין שעה לשעה וחצי ושעתים, תלוי בגדל המשפחה.

לעשות את השבת התאחדות בבית...

סעודת שבת לא עושים רק כדי לצאת ידי חובה, אני חושב כל השבוע על סעודת השבת, איך הם יהיו, איך ישבו, ואיך נערך את שלחן השבת על הצד היפה ביותר!

לצערי אנשים עסוקים רק עם הדג מלוח שלהם, עוגת ביצים ושאר המאכלים, אבל לילדים אין להם סבלנות, כל השבת היא רק האכל, והילדים מעצבנים...

אנשים מחפשים ללכת לשבתות התועדות של ארגונים שעושים (כאלו) קדוש השם ואומרים מסרים לכלל ישראל, העקר לא לשבת עם הילדים שלהם בסעודות, ואחרי שבת מדברים כמה גדולה היתה ההתעוררות ב'שבת ההתאחדות'... – למה אתה מחפש לברך לשבת התאחדות? בבית לא מעניין לך? תעשה שבת התאחדות בבית! תעשה את ההתעוררות בבית! למה לא מעניין לך 'שבת התאחדות' בבית? כי יש שם רק את האשה שלך וצריכים להכניס את הקדוש ברוך לבית! תבקש מהקדוש ברוך הוא שתהנה לשבת בסעודות עם הילדים שלך ולבלות אתם ולספר להם ספורים יפים.

ראש הישיבה שליט"א שאל: אתה יכול להסביר לי למה אתה לא אוהב לשבת בסעודות עם הילדים שלך? למה אתה בעצבים? זה הרי דבר כל כך נעים!

...

אחרי השעור אמר ראש הישיבה שליט"א, מי שיש לו שאלות – שישאל.

האם טוב להכניס את השבת מקדם?

אברך שאל: 'למה לא עושים ב'היכל הקדש' בליל שבת מנין שמתפללים שם לפני זמן הדלקת הנרות?'

ראש הישיבה שליט"א ענה: מוהרא"ש היה נגד הדבר

בחתנה, ובחתנה הם הולכים לקפץ ולהפך? – התשובה היא: ככה זה הולך, היום יש חתנה אז שהילדים יהיו ערים וישתתפו בכל החתנה, אותו דבר זה בשבת, שבת היא גם חתנה! תשביב לישון את הילדים שלך ביום ששי אחרי הצהרים כדי שבלילה יוכלו לשבת בסעודה!

למה אתה מפעיל טרור על הילדים שלך?

חיבים להתאזר בהרבה סבלנות לילדים, אי אפשר להפעיל טרור על הילדים בכל פעם שרוקדים וקופצים.

יש משפחות שאינן מרשות לילדים שלהם לקפץ על הספה, מפעילים טרור על הילדים ומכים אותם עם מקלות, אם הם מעזים לקפץ על הספה... מה אתה צריך, ספה או ילדים?! בשביל מה אתה צריך ספה – אם לא בשביל הילדים?!

אין הכוונה שיהיה 'בית הפקר', להרשות לילדים לעשות את מה שהם רוצים ולא להגיד להם שום דבר. אני חיב לדבר מזה כי כאן בהיכל הקדש היו תלמידים שטעו בזה, והיו משפחות שהרשו לילדים שלהם להשתולל ולעשות את מה שמתחשק להם, כי 'מוהרא"ש' אומר שצריכים סבלנות לילדים...

אתם לא יכולים לתאר לעצמכם מה שהתרחש בביתם, אני שמעתי את זה מהילדים שלהם, היה יכול לקרות שילד אחד שופך את הרטב של הדגים, שני שופך מרק, שלישי לוקח עוגה ומורח אותה בכל הבית, ואבא ואמא עומדים בשקט בצד, כי 'מוהרא"ש' אומר שאסור להגיד כלום לילדים...

אשתי שתחי היתה פעם בבית של מישוה, וראתה שילד כעס על אמא שלו ולקח בקבוק קטשופ והתזו על התקרה ועל הקירות של הבית... והאמא עמדה וחיכה, כי 'מוהרא"ש' אומר שצריכים סבלנות אל הילדים...

כדי להתבטא: 'אסור להגיד שום דבר לילדים', צריכים להיות מאוד לא חכמים!

מוהרא"ש באמת אומר שצריכים סבלנות לילדים, אבל לא שהילדים יוכלו לעשות את כל מה שעולה במוחם! ילדים אינם רשאים להפך בית!

אבל אם ילד קופץ על הספה, אז מה? תן לילדים שלך לחיות!

בברסלב הסעודות הן יותר קלות

בברסלב הסעודות יותר קלות, כי רבנו היה נוהג לשיר את ה'אזמר בשבחין' ואסדר לסעודתא אחרי קדוש, אז אפשר לאכל קדם את החלה עם הדגים, ואחר כך לשיר את הזמירות.

בברסלב העולמי שרים את ה'אזמר בשבחין' מיד אחרי

לשיר 'אזמר בשבחי' לפני קדוש. בשאני חוזר מבית הכנסת, אני לא מתחיל לשיר 'שלום עליכם' אני בודק קדם אם הסעודה תהיה מוכנה תוך חמש דקות עד שאני אסיים לשיר 'שלום עליכם' או שלא, ואם לא – אני נכנס למטבח ואני עוזר להכין את מה שצריך, ואחר כך אני מתחיל לשיר 'שלום עליכם'.

אני תמיד מנסה לסדר שכל הסעודה עד למרק כבר תהיה מוכנה לפני קדוש, כדי שאשתי לא תצטרך לעמוד במטבח במשך כל הסעודה; אני רוצה לעשות את הסעודה ביחד עם אשתי. לפני קדוש כבר מכינים את הדגים ואת הסלטים בצלחות, כדי שאחרי קדוש לא יצטרכו להוציא את תבנית הדגים מהמקרר ולהתחיל מהתחלה, אלא שולחים את הילדים למטבח והם מכניסים את המנות המוכנות.

מה עושים בשילדים בורחים משלחן השבת?

אברך שאל: "הילד שלי בן החמש שש בורח לשחק בשאני מתחיל לשיר זמירות, והוא כבר לא רוצה לחזור לשלחן השבת?"

ראש הישיבה שליט"א ענה: לא קרה כלום, אתה לא צריך לרוץ אחרי, אתה תשיר יפה את הזמירות, ועוד מעט הוא יחזור.

צריכים לעשות את הסעודה שתהיה מעניינת לילדים שהם ירצו לחזור, אפשר להגיד בקול: "הולכים כבר לתת את הממתקים", ואז כל הילדים כבר יחזרו.

סעודת שבת היא לא 'בית סהר' לילדים, שאסור לזוז מהמקום.

זו העבודה של חנוך, לקחת את הדרך האמצעית; רב האנשים אוהבים ללכת קיצוני, או שהוא צובט את הילדים, ואסור לאף אחד לזוז, או שאפשר להשתולל ולא צריכים לבוא בכלל לסעודה. העבודה בחנוך היא, לקחת את הדרך האמצעית, לשקל ולמדוד כמה להגיד ומתי להגיד, מה אני בן צריך לראות ומה אני לא צריך לראות, ומה לא נחשב השתוללות ומה בן נחשב השתוללות.

אי אפשר להפעיל טרור על הילדים בשלחן השבת כדי שיזכרו לכל החיים שסעודת שבת היא דבר מגעיל, חס ושלום, צריכים לעשות את זה בחכמה, עם שמחה ועם תפלה. והבה לא נשכח שהכל מתחיל אצלנו, קדם אנחנו צריכים להנות מהסעודות, ואחר כך אפשר כבר לעשות את כל החכמות כדי להביא את הילדים אל שלחן השבת.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנצית לרבנו, כך יהיו לנו חיים יפים, אמן.

הזה, מוה"ר א"ש סבר שאם יתפללו בליל שבת מקדם, יגיעו לזלזל בזמן של מוצאי שבת.

פוק חזי מאי עמא דבר; תבוא לבורו פארק ותראה, שכל אלו שמקבלים את השבת מקדם, מחללים את השבת לפני הזמן של רבנו תם, תסתכל כמה רכבים כבר נוסעים הביתה לפני זמן רבנו תם, ולכן אמר מוה"ר א"ש אל תקדים את בניסת השבת.

זהו לגבי להנהיג להתפלל מקדם, אבל כל אדם בפרטיות בביתו בן כדאי שידליקו את הנרות מקדם, בביתו של רבנו היו מדליקים את הנרות שעתים לפני זמן ההדלקה; כך כותב מוה"ר א"ש, וזה מגיע עוד מהבעל שם טוב הקדוש.

היום זמן הדלקת הנרות הוא בשעה 8:20, מה יש לעשות עם יום ששי בזה ארץ? למה אי אפשר להיות מוכנים יותר מקדם, למה צריכה להתחולל בכניסת שבת כזאת בהלה? רואים בפרוש שזה איזה רוח רעה, איזה שד, שמביא את הבהלה לפני כניסת שבת, אחרת זה לא מובן.

האם יש ענין לברך את הילדים לפני הסעודה?

אברך שאל: "האם יש ענין לברך את הילדים לפני הסעודה?"

ראש הישיבה שליט"א ענה: מוה"ר א"ש כותב בזמירות שנוהגים לברך את הילדים לפני הסעודה, והטעם הוא כי במשך כל השבוע קורה שבאן צעקו על הילד הזה, וכאן פגעו בילד הזה, שלפחות בשבת יתפייסו עם הילדים.

אני לא הנהגתי בביתי לברך את הילדים לפני הסעודה, כי אצל אבי שליט"א לא מברכים את הילדים לפני הסעודה.

אבל אני חושב שעל פי הטעם שאומר מוה"ר א"ש שמברכים את הילדים כדי לפייס אותם אם פגעו בהם, אז גם יוצאים ידי חובת ברכת הבנים בשנותנים מלים טובות לילדים, משבחים כל ילד, וחוזרים על מה ששמעו מהמלמד שלו איך הוא מצטיין בכתה.

תמיד קורה שנמצאים עם ילד אחד ביחד עם האשה, במטבח או בחדר שנה, אני זוכר תמיד לנצל את ההזדמנות ואני אומר לאשתי בפני הילד: "אמא, אני מודה להקדוש ברוך הוא על הילד הזה", "אמא, תסתכלי איך הפנים שלו זורחות".

מתי לשיר אזמר בשבחי?

אברך שאל: "אם יש זמן אחרי 'שלום עליכם' עד להתחלת הסעודה, האם אפשר לשיר את הזמירות או לשיר את זה דוקא אחרי הדגים?"

ראש הישיבה שליט"א ענה: זו לא הלכה, אפשר לעשות כך או כך, אבל עדיף לעזר להכין את הסעודה מאשר

האם נהול חיים פשוטים, יכול להזיק לילדים?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

אני אם למשפחה ברוכת ילדים, אני משתדלת לחיות בסטנדרט נמוך, לקנות את הכי זול, ואפילו לקחת בגוד יד שניה מאחרים, ובחול המועד אנחנו הולכים לטיל רק במקומות פשוטים. לעמית זאת אחיותי וגיסותי חיות בסטנדרט גבוה, הן תמיד קונות דברים יקרים, והן הולכות לטוילים רחוקים ויקרים.

אני רוצה לדעת אם זה לא יזיק לילדים שלי, שעלולים להרגיש שאמללו אותם. הם 'המספנים', הם לא מקבלים כל כך הרבה כמו בני הדודים.

יישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום א' פרשת שמני-ב, כ"ג ניסן, אסרו חג פסח, שנת תשע"ח

קבלתי את המכתב.

אשריכם שאתם מגדלים את המשפחה שלכם בעדינות ובפשטות וכו'. דעו לכם, הילדים שמפנקים אותם, מלבישים אותם כמו נסיכים ולוקחים אותם בחול המועד לשמש ולירח וכו' - רחמנות גדולה עליהם, כי אם נותנים לילדים כל מה שהם רוצים וכל מה שהם חולמים זה מה שהופך אותם למספנים.

לתת לילדים כל מה שהם מבקשים וכו' - זו דרך עצלה בחנוך; הורים לא שמים לב שפאשר מלבישים את הילדים בבגדים הכי יקרים ובאפנות הכי חדשות - אחר כך זה יעלה להם ביקר.

ילדים לא צריכים כלום, ילדים צריכים רק דבר אחד: "בית חם"; ילדים שיש להם בית חם, הם גדלים בבית שההורים אוהבים זה את זה, שההורים מכבדים אחד את

תשקיע רק בבית, כך תהיה לך נחת מילדיך

בעזרת ה' יתברך - יום ד' פרשת לך לך, ח' מרחשון, שנת ה'תשפ"ג

לכבוד ... גרו יאיר

מן הסתם באים גם אליך עם החלומות שאפשר להשקיע עכשו ולקבל הרבה רווחים וכו' וכו'; הכל דמיון גדול, אל תקשיב, אל תתנו שישעו אותך; תשקיע בבית שלך, תשקיע בילדים שלך, תשקיע בנשמה שלך.

לך הביתה בזמן, אל תשאר ברחוב, לך הביתה לעזר לאשתך. תחנך את הילדים שלך לעשות ברכות, לקרא קריאת שמע, להכין קערה לנטילת ידים. אם לא תשקיע - תמצא את עצמך עוד מעט עם בחור מגדל בבית, אתה לא תדע מה לעשות אתו, הוא לא יקשיב לך, הוא יירק ויצחק לך בפנים.

כמו כן הפנות שלך, אם לא תשקיע בהן עכשו כשהן עדין קטנות, אתה תשאיר אותן הפקר, תמשיך להיות בטלפון שלך עם החברים המדמים שלך - אתה עוד מעט תמצא את עצמך עם בחורה גדולה שתקבע לך מה לעשות; היא תמרר לך את החיים חס ושלום.

אני לא רוצה להפחיד אותך, אבל אני רוצה להעיר אותך מהשנה, מהחלום העמק שלך, של להשקיע עוד כסף ועוד כסף ולבלות עם חברים; לך הביתה, שב בבית, בלי לה לא יוצאים לרחוב. קדם תעזר עם הילדים ותדבר אתם קצת, אחר כך, פשהם הולכים לישן - תדבר קצת עם אשתך, וקצת הרבה תלמד את השעורים שלך.

עזב אותך מפוליטיקה, זה לא ישנה לך בכלום מי נבחר לראש

השני - הילדים האלה לא יכולים להיות מספנים. ילדים שמדברים אליהם יפה, לא משפילים אותם, לא צועקים עליהם - הם גדלים בריאים.

לכן אל תפחדו להמשיך לחנך את הילדים שלכם בפשטות ובזול ואל תסתכלו על אחרים. תכמינו זכרונם לברכה אומרים (ברכות 1:): "בין שנצטרך אדם לבריות, פניו משתנות ככרום", פשאדם מסתכל על השני, הוא רוצה למצא חן בעיני השני, הוא נעשה כמו צפור צבעונית שמחליפה כל יום את הצבע שלה, כי בשביל כל אחד הוא צריך להראות אחרת ואין לו חיים; מי שמחפש רק למצא חן בעיני השני הוא המספן, אבל פשחים עם הקדוש ברוך הוא, כשאדם חי לעצמו - אזי הוא חי חיים טובים.

שוב, שאף אחד לא ישכנע אתכם שאם לא תתנו לילדים את היקר והטוב ביותר וכו' וכו' אחר כך הם יגידו שאמללו אותם; להפך, כל אלה שצועקים שלא נתנו להם כלום וכו' - הם באים מבתי שבאמת הציקו, בישו ורדפו אותם, זה מה שמציק להם.

העקר צריכים לבקש הרבה מהשם יתברך לזכות לילדים פשרים; בפרט בימינו שנושבת רוח סערה ועוקרת עצים צעירים ומבגרים, אנשים נופלים מהאמונה, אנשים נושרים מדרך התורה, אז צריכים לבקש הרבה מהשם יתברך על כל ילד וילד וצריכים לבלות אתם הרבה.

השם יעזר שתצליחו בכל הענינים.

...

(ספר עצתו אמונה חלק ד', מכתב רצב)

הממשלה במדינת ישראל ומי הולך להיות מושל ניו יורק, הכל ישאר אותו דבר. הכל הכל הכלים; הכל זה רק פדי לסחוף את האדם שישכח שיש בורא שמנהיג הכל, עושה הכל ובו תלוי הכל.

אני מצפה לשמע את החדשות הטובות שאתה נצחת, נהיית יהודי קשר.

השם יעזר שתצליח בכל הענינים.

...

(קנטרס עצתו אמונה פרשת חיי שרה, שנת תשפ"ג)

אם נעים בבית, ההצגות לא חשובות כל כך

בעזרת ה' יתברך - יום ד' פרשת צו, ז' ניסן, שנת ה'תשפ"ג

לכבוד ... גרו יאיר

קבלתי את מכתבך.

על השאלה שלך אם לשלוח את הילדים שלך להצגה בחול המועד; אף פעם לא הייתי בהצגה, אצל הורי בבית היה כל כך נעים, לא היה חסר לנו כלום, לא רצינו ללכת לשום מקום. גם את הילדים שלי אני לא שולח להצגות, הם נמצאים אתי, אני משתדל לעשות להם נעים בבית שלא יענין אותם ההצגות המטפשות האלו.

מה אני יכול להגיד לך, מה אני יודע בשביל עצמי מה לעשות;

תעשה התבודדות, תבקש מהשם יתברך שתדע מה לעשות.

בעקר תראה שיהיה שמח בבית.

יעזר השם יתברך שפכר נזכה ל (פסחים קט"ז): "ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים"; וגם (מילה ז, טו): "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", אמן.

...

(קנטרס עצתו אמונה חג הפסח, שנת תשפ"ג)

תארו לך חומש ומשניות

בעזרת ה' יתברך - ערב שבת קודש פרשת וזאת הברכה, ערב חג הסוכות, י"ד תשרי, שנת ה'תשפ"ד

לכבוד ... גרו יאיר

אתה הולך בחול המועד לבלות עם הילדים שלך - קח אתך חומש, משניות, תהלים וכו' וכו'; שהיום לא יעבור בלי ללמד. כמו כן תלך רק למקומות שיש שם יראת שמים, מקמות ראויים, ותקפיד להתפלל במנין.

תארו לך חומש, משניות, תלמוד בגרסא. רבנו ז"ל נתן לנו מתנה, דרך הלמוד; אפלו שלא מבינים, אפלו שאין פח וכו' - שילמדו בלי הבנה (שיחות הר"ן, סימן עו).

אל תתפעל מהלצים שצוחקים ולועגים מדרך הלמוד; אפלו מאלו שקוראים לעצמם אנשי שלומינו, שקוראים לעצמם חסידי ברסלב

וצוחקים מסדר דרך הלמוד; אתה תלמד בתמימות ופשיטות. מוה"רא"ש זכרוננו לברכה כותב בצנועה (צנוות מוה"רא"ש, אות יג): "וכשתגיעו לעולם האמת, אז תנכחו צדקת סדר דרך הלימוד של רבינו ז"ל, ועל כן מה ולמה לכם להתנכח, טעמו וראו כי טוב השם, הרגילו עצמכם לזה ואז תראו ותרגישו כל מיני טעמים בחיכם, כי התורה היא חיותנו בעולם הזה ובעולם הבא, חיות גשמי וחיות רוחני, אשרי מי שאינו מטעה עצמו בזה העולם כלל, ויודע אשר עיקר הלימוד הוא רק לעשות רצונו יתברך ולומד על מנת לקיים מצוותיו יתברך ולעשות נחת רוח לו יתברך", עיין שם.

א פרייליכן יום טוב.

...

(קנטרס עצתו אמונה פרשת בראשית, שנת תשפ"ד)

מזור חינוך

בקול ברסלב

לשמיעת כל שיעורי החינוך

(באדיש)

מראש הישיבה שליט"א

ב'קול ברסלב'

הקישו 1-2-4-2-1

- שמעו וזהו נסבב -

לקבלת הגליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: chinuchgilyon@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון חיוזק (נשים)

שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד

079-704-0069

ארצות הברית 212-444-9169 / 845-351-9060 / אנגליה 03303502363

קנדה 438-320-9090

...

קול ברסלב

שיעורים; חיוזק יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד

079-704-0066

ארצות הברית 212-444-9191 / 845-351-0910 / אנגליה 03303502361

קנדה 4383008080 / בליה 3235003461 / ארגנטינה 11552354370

מייל חיוזק יומי chizikyomi@gmail.com